

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.507/2007/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Juhász Zoltán ügyvéd (Nyíregyháza, Bocskai u. 3.) által képviselt felperes neve ... lakos felperesnek, a személyesen eljáró ... lakos I. rendű, a Dr. Szabó Sándor ügyvéd (Nyíregyháza, Bocskai u. 21. Pf: 369) által képviselt ... lakos II. rendű, a Dr. Kozma Károly ügyvéd (Nyíregyháza, Luther u. 5. II/13.) által képviselt ... lakos III. rendű és a Dr. Kovács Edina ügyvéd (Nyíregyháza, Bocskai u. 3.) által képviselt ... lakos IV. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 03. P. 21 413/2006/27. számú ítélete ellen a II. rendű alperes által 34., a III. rendű alperes által 30., s a IV. rendű alperes által 29. sorszámmal előterjesztett fellebbezések folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helyben hagyja.

Kötelezi a II-III-IV. rendű alperest, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 120 000 (Egyszázhuszezer) forint, általános forgalmi adót is magában foglaló fellebbezési eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2005. június 28-án a felperes 43 000 amerikai dollárt vett át egy szlovák állampolgártól, és azt gépkocsin a 38-as számú főútvonalon szállította. Az alpereseknek e tényről tudomása

volt, s előzetes megbeszélésüknek megfelelően az útszakaszt figyelemmel tartották. A III. rendű alperes, észelve a felperes gépkocsiját, telefonon jelezte azt a néhány km-rel távolabb várakozó társainak. Az I. és II. rendű alperes átöltözött a magukkal hozott rendőr egyenruhába, míg a IV. rendű alperes a mellékútról figyelte őket. A gépkocsit az I. rendű alperes rendőrségi karjelzéssel megállította, a felperestől az okmányait kérte. A gépkocsiból kiszálló felperest az I. és II. rendű alperes arra akarta kényszeríteni, hogy a nála lévő pénzt adja át, azonban a felperes a helyszínről segítségért kiabálva elszaladt, míg az I. és II. rendű alperes a felperes gépkocsiban tartózkodó testvérét az autóba visszaültette, s a helyszínről elhajtottak. A gépkocsiban a két ülés közötti kartámasz tárolórekeszében megtalálták a 43 000 dollárt, a felperes testvérét a személygépkocsiból kitették, s a gépkocsival elhajtottak. Másnap a pénzt az alperesek egymás közt elosztották.

E cselekmény miatt az alperesek, mint vádlottak ellen büntetőeljárás indult. Ennek során a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1. B. 872/2005/21. számú ítéletében megállapította bűnösségüket, s a büntetés kiszabása mellett egyetemlegesen kötelezte őket arra, hogy 8 814 570 Ft-ot, s ennek 2005. június 28-tól járó kamatait a felperesnek - a büntetőeljárásban résztvevő magánfélnek - fizessenek meg. Ezt meghaladóan felperes neve polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

A fellebbezések folytán eljáró Debreceni Ítéltábla Bf. II. 176/2006/27. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az I. és II. rendű alperesek cselekményét társtettesként, jelentős értékre elkövetett rablás büntettéként, valamint társtettesként elkövetett jármű önkényes elvétele büntettéként, a III. és IV. rendű alperes cselekményét pedig felbujtóként jelentős értékre elkövetett lopás büntettéként minősítette, megváltoztatta a kiszabott büntetéseket is, továbbá a felperes által előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését teljes egészében egyéb törvényes útra utasította, egyben a kártérítés megfizetésére vonatkozó elsőfokú rendelkezést mellőzte. Az utóbbi döntését azzal indokolta, hogy az eljárás során felmerült annak a gyanúja, hogy a sértettektől elvett pénz nem legális forrásból származik, a vagyon háttérének tisztázatlansága, esetlegesen bűncselekményből származó volta miatt a sértetti kárigény jogosságáról érdemben döntenem nem lehetett.

A felperes keresetében a 43 000 dollár 2005. június 28-i értékének megfelelő 8 814 570 Ft, ennek 2005. június 28-tól járó kamatai, és a perköltség megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni az alpereseket kártérítés címén. Arra hivatkozott, hogy a Romániában élő édesanyja állapodott meg a szlovák állampolgárral az ingatlana eladásáról, s a 43 000 amerikai dollár az ingatlan vételárának első részlete volt.

Az alperesek - akik a büntetőeljárás során beismerő vallomást tettek - nem vitatták a 43 000 dollár elvételét. Az I. rendű alperes azt vitatta, hogy egyetemlegesen tartoznának felelősséggel a felperest ért kárért, mert előadása szerint a pénzből a II. rendű alperes nem kapott, a III. rendű alperes pedig a IV. rendű alperes „¼ részével együtt lépett le”. A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, azzal védekezve, hogy ő a pénzből nem részesült. Álláspontja szerint a felperestől elvett dollár eredete nem tisztázott, lehetséges, hogy a felperes édesanyja, vagy a szlovák állampolgár károsodott. Véleménye szerint az alperesek között kármegosztásnak lenne helye. A III. rendű alperes a kereset elutasítását

kérte a felperes keresetösségi jogának hiányára hivatkozással, továbbá kifogásolta az egyetemleges marasztalásukra irányuló kérelmet, tekintettel arra, hogy eltérő cselekményeket tanúsítottak, s közrehatásuk arányában indokolt felelősségük megállapítása. A IV. rendű alperes is a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozva, hogy nem az arra jogosult indította a pert, a felperestől elvett pénz ugyanis az édesanyjáé volt. Másodsorban ő is az alperesek közötti kármegosztást indítványozta, hivatkozva arra, hogy az ő cselekménye enyhébb megítélésű volt a büntetőbíróság szerint is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 8 814 570 Ft-ot, ennek 2005. június 28-tól járó kamatát és 400 000 Ft, általános forgalmi adót is tartalmazó perköltséget. Az I., III. és IV. rendű alperest kötelezte egyetemlegesen 528 900 Ft eljárási illeték állam javára történő megtérítésére. A határozata indokolásában kifejtette, hogy a Pp. 4. § (1) bekezdésére tekintettel a polgári ügyben eljáró bíróságot nem kötötte a büntetőügyben eljáró bíróság határozatában megfogalmazott, az alperesek által eltulajdonított pénz kétes eredetére vonatkozó megállapítás. Elfogadva a felperes előadását megállapította, hogy ő édesanyja megbízottjaként vette át a szlovák állampolgártól a 43 000 dollárt, melynek birtokosa volt a sérelmére elkövetett bűncselekmény idején. Mivel az alperesek a pénz elvételét beismerték, súlytalannak ítélte egyéb irányú védekezésüket. Rámutatott, hogy az ügyben ténylegesen a felperes károsodott, nem az édesanyja, s nem is a szlovák állampolgár, akinek a felperes a büntetőeljárás során a 43 000 dollár forint ellenértékét visszafizette. Nem találta mellőzhetőnek az alperesek egyetemleges marasztalását, tekintettel arra, hogy ez a kár megtérítését veszélyeztetné, illetve tetemesen késleltetné.

Az ítélettel szemben a II-III-IV. rendű alperes nyújtott be fellebbezést.

A II. rendű alperes az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte teljes egészében, másodsorban pedig a kártérítés megállapítása esetén az egyetemleges marasztalás mellőzését, a vele szembeni kereset elutasítását. Rámutatott, hogy tisztázatlan, hogy valóban a felperes édesanyja ingatlanának vételár-része-e az általuk elvett pénz, hiszen a felperes ismert pénzváltó, nem először követtek el sérelmére ilyen bűncselekményt, megítélése szerint a felperes emiatt felelőtlenül járt el, ezért indokolt a kármegosztás alkalmazása. Arra tekintettel, hogy az elvett pénzből ő nem részesült, kérte marasztalásának mellőzését.

A III. rendű alperes az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem tisztázta megnyugtatóan a pénz eredetét, a tényállást tekintetben kizárólag a felperes előadása alapján állapította meg. Ez azonban az egyéb bizonyítékokra tekintettel nem egyértelmű. Utalt arra, hogy ismert volt az alperesek előtt, hogy a felperes illegális pénzváltó, s ismert volt közlekedési útvonala is. Mivel a felperes nem bizonyította a pénz legális eredetét, ebből következően az illegális, így kár nem is érhetne. Hivatkozott arra, hogy nincs keresetindítási jogosultsága a felperesnek, a bíróság ugyanis a közte és édesanyja közötti viszonyt nem tisztázta.

A IV. rendű alperes az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan az egyetemlegesség mellőzésével az alperesek közrehatásának arányában történő marasztalását indítványozta.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű alperest marasztaló rendelkezését a Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében nem érintette.

A fellebbezéseket nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg, abból megfelelő következtetések levonása után megalapozott döntésre jutott, határozatát helytállóan indokolta meg, ezért az ítélet tábla azt a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Csupán a fellebbezésekben írtakra tekintettel hangsúlyozza az alábbiakat:

Helytállóan állapította meg a megyei bíróság, hogy a per eldöntése szempontjából nincs relevanciája annak, hogy ki volt a felperestől elvett pénzösszeg tulajdonosa. A felperes legalábbis - az alperesek által sem vitatottan - a pénz birtokosának számított, mert afelett hatalmat gyakorolt. Akkor is birtokosnak minősülne, ha a hatalmat nem saját, hanem másnak (pl. megbízójának) érdekében gyakorolta. A birtokviszony alapján mindenki mástól követelhetette, hogy tartózkodjék a birtokállapot önhatalmú megzavarásától. Az alperesek ezt a birtokállapotot nem vitásan megzavarták, így a felperes a possessorius, vagy sommás birtokvédelem alapján jogosult volt a kártérítési igény érvényesítésére, ennek sikeressége érdekében mindössze azt kellett igazolnia, hogy a pénzösszeg birtokosa volt, azt tőle az alperesek elvonták, s arra sem volt szükség, hogy azt igazolja, hogy a birtokláshoz joga is volt.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor a Ptk. 344. § (1) bekezdésére tekintettel az alpereseket egyetemlegesen kötelezte a kár megtérítésére. A többek közös károkozásának szabályai akkor alkalmazhatóak, ha a károsodásra vezető folyamatban a magatartások között szerves oksági kapcsolat van, bár az közömbös, hogy a magatartások egyidejűleg, vagy egymást követően zajlanak le. A lényeg, hogy a magatartások - okként - egymásra hatnak. A közös károkozás megállapításának szubjektív eleme az, hogy valamennyi károkozó személy tudata átfogja magatartásának következményeit, a kár bekövetkezése előrelátható legyen. E szabályok szerint felel az is, aki ugyan tevőleges magatartással nem vett részt az eredmény bekövetkezésében, de más módon elősegítette a károkozó magatartás tanúsítását.

A Ptk. miniszteri indokolása szerint „Az egyetemleges felelősség a károsult érdekeit a reparáció szempontjából messzemenően védelmezi: a károsult a kártérítéshez nagyobb bizonyossággal jut, mert kevésbé van kitéve a károkozó fizetése képtelensége veszélyének, emellett nem kényszerül esetlegesen többszörösen perre, a jog felmenti annak vizsgálat alól, hogy melyik károkozónak, milyen fokban felróható a magatartása.”

Helytállóan utalt a megyei bíróság a Ptk. 344. § (3) bekezdése alapján arra is, hogy nincs helye az alperesek egyetemleges marasztalása mellőzésének, tekintettel arra, hogy ez a kár megtérítését veszélyeztetné, illetve tetemesen késleltetné. A közrehatás szerinti marasztalás akkor indokolt, ha a károkozók mindegyike egyaránt fizetőképes, és a kártérítés megfizetése elé nem gördítenek akadályt. Nem indokolható az egyetemleges marasztalás mellőzése azzal sem, hogy a károsult maga is közrehatott volna a kár bekövetkeztében, azaz önhibájából maga is károkozónak minősülne. Az önhiba is csak valamilyen felróható magatartás lehet, illet azonban a felperes nem tanúsított, ezért nincs helye a kármegosztás alkalmazásának.

Az eredménytelenül fellebbező II-III-IV. rendű alperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes javára fellebbezési eljárási költség megtérítésére, e címen a felperes képviselőjének munkadíját állapította meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján.

Az ügy tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a fellebbező alperesek személyes költségmentességére tekintettel az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 14. §-a alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdésének f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2007. december hó 12.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő